

LIITON
arkki

kesäkuu 2012

Sari Taussi **matkalla Kiinaan**

Kivisellä on syytä hymyyn

Maikkariin vai Mäkkäriin?

Pitkä kuuma kesä

Nelosen uutiset Sanomataloon

Hyvää kesää!

Päätoimittaja: Tapio Räihä
Toimitus: Pirjo Munck
Taitto: Leena Luotio
Kannen kuva: Seppo Sarkkinen
Paino: Edita, Helsinki

ISSN 1459-9651 (painettu)
ISSN 1459-966X (verkkolehti)

Toimituskunta:
Leena Mattila, pj.
Jari Aula
Linus Lång
Ani Malmi
Jukka-Pekka Nyrhinen
Kari Romppainen
Jouni Sipilä

Julkaisija:
Radio- ja televisiotoimittajien liitto ry
Uutiskatu 2, 00240 Helsinki
PL 76, 00024 Yleisradio
puh. (09) 1480 3382, 040 519 5344
rttl@yle.fi

Juttuehdotukset, kommentit ja muut viestit ovat tervetulleita.

Lähetä juttusi sähköpostilla osoitteeseen pirjo.munck@yle.fi.

Seuraava Arkki ilmestyy marraskuussa.

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Pääkirjoitus	3
Kivisellä on syytä hymyyn	5
Normalisoidaanko Yle taas?	8
Freelancerit tapasivat Norjassa	9
Suomalaiset viihtyivät seminaarissa	10
Yhtä sanoo ja toista tekee	11
Matkalla Kiinaan	13
Nelosen uutiset muuttaa Sanomataloon	16
Koko kevät suoraa linjaa	17
Av-kääntäjät: Yhteistyöllä ala paremmaksi	18
Maikkariin vai Mäkkäriin?	20
Av-alan koulut hyötyvät yhteistyöstä	21
Resurssit kohdilleen	22
Samasta työstä samat ehdot	24
Vanhat Ketut, uudet kujeet	26
Joutukaa sielut	27

Pitkä kuuma kesä

Alkava loma-aika tulee olemaan lämpöinen monessa mielessä. Kreikan vaalin tulos ei tätä kirjoittaessa ole vielä tiedossa, mutta sen seurauksena Kreikasta voi tulla jopa entinen EU-maa. Mikäli näin käy, loiskivat laineet varmasti läpi Euroopan. Espanjan talouskriisi on niin ikään hälyttävä. Sen seurauksena espanjalaisten kiinteistöjen arvot ovat jo romahtaneet ja ehkä jokunen pankkikin. Espanjassa pahinta on kuitenkin työttömyys, ja varsinkin nuorisotyöttömyys. 50 prosenttia on käsittämätön luku. Ketkä nostavat Espanjan aikanaan suosta, jos puolet heistä on työttömänä?

Suomessa havaittiin, että 1990-luvun alun laman seurauksena pitkäaikaistyöttömiksi jääneiden lapset valitettavan usein perivät vanhempiensa työttömyyden. Ei työttömyys geneeissä ole, mutta vuosia työtä tuloksetta hakeneiden asenne työhön muuttuu. Itsekunnioituksen rippeitä voidaan hakea asenteesta, joka väheksyy työn tekemistä. Ihminen sopeutuu. Pelkään, että tämä asenne voi periytyä.

Mitä siis tapahtuu, jos työttömyysaste on yli 20 prosenttia ja puolet 15–24 vuotiaista ei ole ehkä koskaan ollut kodin ulkopuolella töissä? Mikä on ikäluokan asenne työhön? Kuka maksaa velat ja tulevat eläkkeet? Massiivinen nuorisotyöttömyys on ehkä pahinta, mitä yhteiskunta voi itselleen tuottaa. Välimeren rannoilla kärsitään näistä virheistä vielä pitkään, ja siinä sivussa kärsii koko Eurooppa. Kesästä tulee päättäjille ja Euroopan pankeille pitkä ja kuuma.

SAMALLE HIEKKALAATIKOLLE

Suomessa aloitamme lomakauden ristiriitaisissa tunnelmissa. Lehtikollegoille tämä kesä voi jäädä mieleen täysin toisenlaisena kuin yleläisille. Lehtien yt:et ovat vähentämässä rajusti alan työpaikkoja, Alma median pitäessä 135 työntekijän vähennystavoitteellaan kärkipaikkaa. Ylessä taas odotamme eduskunnan päätöstä pitkäaikaisesta rahoitusratkaisusta.

Vaikka asetelma voi tuntua epäreilulta, on hyvä muistaa, että lehtiyhtiöiden ongelmat eivät johdu Ylestä, vaikka Ylen ongelmat johtuivatkin osin lehtiyhtiöistä. Ylen toimitusjohtaja **Lauri Kivinen** arvioi tässä lehdessä, että pian kansalaiset saavat kaiken tarvitsemansa tiedon ja mediapalvelun sähköisesti. Tästä johtuu lehtiyhtiöiden ja Ylen välinen ristiriita. Yle on sähköinen, lehdet ovat vasta siirtymässä sähköisiksi.

Tapio Rähä

puheenjohtajan palsta

KUVA Seppo Sarkkinen

KUN LAURI KIVINEN valittiin Ylen toimitusjohtajaksi, oli Ylen rahoituksen pelastajaksi kaavailtu mediamaksu juuri kaatunut. Se kaatoi myös edeltäjän, Mikael Jungnerin urahaaveet yhtiössä. Kivinen ei ymmärrettävästi halua kertoa, millä sanoilla Ylen hallituksen puheenjohtaja Kari Neilimo häntä lähestyi, mutta tärkein tehtävä uudelle toimitusjohtajalle oli järjestää yhtiön rahoitus hiipuvan tv-maksun tilalle.

Kivisellä on syytä hymyyn

TEKSTI Tapio Rähä KUVAT Seppo Sarkkinen

Mediakulutuksen muutos paperista sähköiseen oli lämmittänyt mediamarkkinat kuumiksi ja lehtiyhtiöt vaativat Ylen rahoituksen leikkaamista. Viestinnän Keskusliitto vaati Ylelle ulkopuolista valvontaa ja Sanomat pienempää budjettia. Almalle olisi riittänyt yli kahdestakymmenestä maakuntaradiosta luopuminen tai vähintään maakuntien nettisivujen lakkauttaminen. Kivinen olisi varmasti löytänyt helpommankin yhtiön johdettavakseen.

On sanottu, että Kivisen vaatimat ja sovitteluva tyyli oli Ylelle välttämätön. Ilman sitä rahoitus olisi voinut jäädä pienemmäksi ja Yle päätyä lahtipenkille. Kivinen ei nytkään halua korostaa omaa rooliaan, vaan jakaa kiitosta milloin Ylen historialle, milloin laajemmin yhteiskunnalle. Kiitosta Kivinen antaa myös 5-6 ylimpään johtoon kuuluvalle, jotka kiersivät Kivisen kanssa lobbaamassa poliitikoita, puolueita ja mediayrityksiä Ylen rahoituksen taakse. Asiaa auttoi myös poliitikkojen väsyminen lehtiyhtiöiden loputtomaan Yle-kritiikkiin.

Nyt kun Ylen erillislaki on enää eduskunnan käsissä ja valiokuntakierroksen jälkeen sen läpimenoa pidetään jo ennen kesälomia lähes varmana, on Kivisellä aihetta tyytyväisyyteen.

– Kyllä minä sen myönnän. Mutta tyytyväisyys tulee ensisijassa siitä, että yhteiskunta ja päättäjät ovat osoittaneet, että he arvostavat Yleä. Muuten tällaista tulevaisuuden turvaavaa ratkaisua ei olisi pystytty tekemään, Kivinen sanoo vaatimattomasti.

Kivisen mukaan ratkaisuun vaikuttivat myös selvät merkit median muutoksesta. Päättäjät ymmärsivät, että jatkuva epävarmuus oli Ylelle jo selvä uhka.

TAHALLISTA PÄÄTTÄMÄTTÖMYTTÄ?

Rahoituspäätöstä odotellessa Yle joutui loputtomalta tuntuvaan saneerauskierteeseen, jossa pienenevät lupamaksutulot ja kasvavat kulut piti säästää yhtiön sisältä. Kivinen ei myönnä eikä kiellä, että rahoituksen viivästymisen taustalla olisi voinut olla halu tehdä Ylestä pienempi toimija mediamarkkinoilla, kuten lehtiyhtiöt toivoivat.

– Jos uskon tuon edellisen (halu saneerata Yleä), niin toivon, että tähän (rahoitusratkaisuun) on vaikuttanut se, mitä Yle itse on tehnyt. Me olemme pärjänneet yli kymmenen vuotta samalla euromäärällä, ja otettu kaikki kustannusnousut sisään. Samaan aikaan on laajennettu toimintaa merkittävästi. Hoidettu digitalisoin-

ti, lisätty kanavia, lisätty lähetyksiaikaa ja otettu internet haltuun, Kivinen listaa.

Vuonna 2000 Ylessä oli töissä lähes 4400 henkilöä. Viime vuonna luku oli laskenut jo noin 3500 työntekijään. Vakinaisia työntekijöitä Ylessä oli viime vuoden lopulla 3180. Tässä on Ylen tavoitteiden mukaan vielä 180 vakinaista liikaa. Kivisen mukaan Ylen toimet ovat osoittaneet, että yhtiön johto pystyy hoitamaan annetut tehtävät, jos vain se saa omistajalta, eduskunnalta, taloudelliset raamit millä toimia.

Kivinen arvioi, että Ylen henkilöstömäärä on nyt hyvin lähellä optima. Lisää tuskin palkataan, mutta vähennyksiäkään ei ole luvassa. Sen sijaan uudistumista täytyy tapahtua.

– Tämä edellyttää, että meidän yleläisten pitää pystyä muuttamaan ajan mukana, Kivinen sanoo.

Samalla Kivinen uusii alkuaikojen tärkeimmän teesinsä: tehdäkseen jotain uutta, on myös jostakin luovuttava.

YHTIÖT SAMALLA HIEKKALAATIKOLLA

Kivinen näyttää ymmärtävän myös lehtiyhtiöitä, jotka ovat hyökänneet Yleä vastaan kaikilla foorumeilla. Kivisen mukaan kyse on siitä, että paperin painaminen jakelutienä on häviämässä.

– Kyllä sen voi jo sanoa. Pian ihminen saa kaiken tarvitsemansa tiedon sähköisesti. Tästä tämä kipu johtuu. Siirtymä on vaikea, Kivinen sanoo.

Yle ja lehtiyhtiöt ovat nyt tulossa samalle hiekkalaatikolle ilman, että lehdet olisivat vielä keksineet tapaa tehdä sillä rahaa. Tämä on vaikea asia yhtiöille, joiden on osoitettava omistajilleen kykyä tuottaa osakkeille lisäarvoa. Kivisen mukaan myös Ylen on määriteltävä oma roolinsa muun kuin jakelutien perusteella. Ylen täytyy erottua kaupallisesta tarjonnasta sisältönsä perusteella.

Mediamarkkinat voivat myös ajautua epätasapainoon, mikäli lehtiyhtiöt eivät löydä tapaa tuottaa journalismia ja mediasisältöjä riittävän kannattavasti. Tämä huoli on Ylelle ja lehtiyhtiöille yllättäen yhteinen. Ylestä ei voi tulla liian hallitseva media.

– Tämä on tärkeä asia. Meidän täytyy edesauttaa toiminnallamme median monimuotoisuutta. Jos Yle on liian hallitsevassa asemassa, tulemme päivittäin kaventaneeksi sitä. Ylen olemassaolon yksi tarkoitus on lisätä median monimuotoisuutta, Kivinen sanoo painokkaasti.

Kivinen ei kuitenkaan lähde arvioimaan, mitä Yle tekisi, jos kaupallinen puoli ei pysyisi mukana kehityksessä. Heikentäisikö Yle itse itseään?

– En tätä pelkää, sillä markkinatalous toimii. Sieltä löytyy aina joku, joka keksii jonkin luovan ratkaisun, Kivinen uskoo.

EDUSKUNNAN SORMET SYYHYÄVÄT

Kivisen mukaan helppoa ei tule olemaan Ylessäkään, siitä pitää huolen monen muun syyn ohella myös liikenne- ja viestintäministeriö, joka velvoittaa ”yleisen edun kanavia” jatkamaan ohjelmien välitystä langattomalla nykYTEKNIKALLA aina vuoteen 2026 asti. Kivinen ymmärtää tämän kuluttajan näkökulmasta, mutta se myös tarkoittaa sitä, että Yle joutuu ylläpitämään teräväpiirtölähetyksiin siirtymisen, vuoden 2017 jälkeen yllä vanhaa jakelujärjestelmää vielä kymmenen vuotta päällekkäin uuden kanssa. Tämä tulee yhtiölle kalliiksi ja syö kehitysrahoja. Yle olisi selvästi toivonut huomattavasti lyhyempää siirtymäaikaa.

Kivinen ei myöskään ole järin innostunut ministeriön halusta määrittää kovin tarkasti, mitä Yle rahoillaan tekee. Tuore sähköisen median viestintäpoliittinen ohjelma kun esittää Ylelle velvollisuutta nostaa ulkopuolisen tuotannon vähimmäismäärä 15:stä 18 prosenttiin. Vaikka Yle ostaa parhailaankin tuota vähimmäismäärää enemmän, ja lisää parin tulevan vuoden aikana ostoja 7 miljoonalla eurolla, voisi yhtiölle koitua ongelmia, mikäli sen käsiä aletaan sitoa erilaisilla prosenteilla pitkälle tulevaisuuteen.

– Kyse on riippumattomuudesta, Kivinen linjaa.

Kivinen laskee Ylen kanavoivan jo nyt luovalle teollisuudelle vuosittain kaikkiaan noin 50 miljoonaa euroa ulkopuolisten ostojen, freelancereiden, tekijänoikeuskulujen, käsikirjoituspalkkioiden jne. muodossa. Siksi Kivinen ei näytä ymmärtävän ministeriön halua puuttua asiaan kovin tiukasti.

Yle myös ymmärtää Kivisen mukaan hyvin vastuunsa riippumattoman sektorin työllistämisestä Suomessa.

YLE NÄYTTÄÄ MALLIA

Kivinen sanoo olevansa täysin samaa mieltä siitä, että julkisin varoin toimiva iso mediayhtiö luo käytännöt koko alalle siitä, miten työehtoja ja tilausvastuita noudatetaan. Kivisen mukaan iso ja vastuullinen toimija muokkaa koko alan käytäntöjä ja Yle ei voi olla esimerkiksi ostoissaan sinisilmäinen ja uskoa, että kaikki on automaattisesti kunnossa. Tässä Kivinen viittaa esimerkiksi mahdolliseen tuotesijoitteluun tai työehtosopimusten laiminlyönteihin ulkopuolisissa tuotantoyhtiöissä.

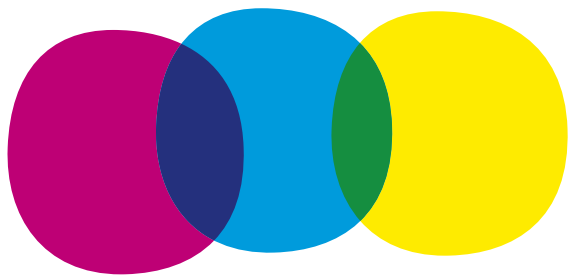
Ylen olemassaolon yksi tarkoitus on lisätä median monimuotoisuutta.

Kivisen mukaan toiminnan eettinen pohja on erityisen tärkeää yhtiölle, jonka toiminta rahoitetaan yhteisillä rahoilla.

– Olen tässä valmis tiukkaankin linjanvetoon. Jos julkisin varoin ylläpidetty yhtiö ei toimi eettisesti oikein, on se huomattavasti tuomittavampaa kuin sellaisessa yhtiössä, joka toimii osakkeenomistajien rahoilla, Kivinen linjaa.

Kivinen painottaa myös avoimuutta, jonka ansiosta kaikki voivat seurata mitä yhteisillä rahoilla Ylessä tehdään.

– Meidän pitää tehdä oikeita valintoja. Ne odotukset, jotka Yleen kohdistuvat, ovat monin verroin suuremmat kuin mitä Yle voi tehdä. Siksi se mitä saaduilla rahoilla tehdään, on tärkeä pystyä kertoamaan riittävän selvästi. Tämä on valtava velvoite, Kivinen sanoo.

Jari Niemelä, YOT:n puheenjohtaja

Normalisoidaanko Yle taas?

Ylellä on perinteitä 1970-luvulta normalisoinnista. Silloin piti normalisoida ohjelmien ”ylipolitisoitumista”. Hallinto- ja ohjelmaneuvoistot valvoivat yksityiskohtaisen tiukasti, välillä jopa kustannuspaikkakohtaisesti ohjelmatarjontaa.

Nyt eduskunnassa hyväksyttävänä olevan lain Ylen rahoituksesta pitäisi normalisoida ohjelmatuotannon edellytykset rahallisesti.

Normalisointiin liittyy, että myös tiedonvälitys verkossa sisältyy olennaisena osana normaaliin Ylen julkisen palvelun tarjontaan. Lehdistön pääkirjoituksissa on esitetty väitteitä joiden mukaan Yle tarjoaisi ”ilmaista” nettitarjontaa ja siten hävittäisi heidän kilpailuedellytyksensä. Tällaiset heitot ovat nyky maailmassa käsittämättömiä. Mitä tapahtuisi vaikkapa alueelliselle tiedonvälitykselle ilman Yleä, eikö sellainen tilanne olisi vapaan tiedonvälityksen rajoittamista? Sitä paitsi, veroluontoista viestintämaksua maksavien oikeus on saada Yleltä mahdollisimman laajaa tarjontaa ja kaikin mahdollisin jakelutein.

Ylen vakinaisen henkilökunnan määrä on viime vuosina laskenut koko ajan. Lisäksi vuoteen 2015 mennessä Ylestä jää eläkkeelle kolmisensataa ihmistä.

KUVA Seppo Sarkkinen

Ylen strategisten linjausten mukaan yhtiö aikoo jatkossakin teettää uutis- ja ajankohtaistoiminnan sekä lastenohjelmat vakinaisella henkilöstöllä. Muussa ohjelmatoiminnassa kuten draamatuotannossa ulkopuolelta ostettavien ohjelmien on määrä lisääntyä. Lakiesityksen toteutuminen on koko alan ohjelmatyöntekijöiden työpaikkojen sekä riippumattoman tiedonvälityksen ja ohjelmatuotannon kannalta hyvin perusteltu ratkaisu.

Yle tarvitsee taas normaalia työrauhaa, jonka vain rahoitusratkaisu turvaa – ohjelmapolitiikkaa ei ole aiheetta ”normalisoida” eikä asettaa keinotekoisia rajoituksia Ylen ohjelmatoiminnan laajuudelle. Maksajilla tulee olla oikeus niin runsaaseen tarjontaan kuin Yle suinkin uudessa tilanteessa pystyy. Ohjelmaneuvoistoille tai muillekaan uusille valvontaelimille ei ole tarvetta – uudelle rahoitusmallille on.

jari.niemela@yle.fi

TEKSTI Mirja Metsola KUVAT Tiina Madisson

Freelancerit tapasivat Norjassa

Hurdalssjøens freelancer: vakna upp, ringa dina bim bam bom! Keep on rockin' in the FREE world! Get up, stand up for your COPYRIGHT, don't give up the fight!

Näillä painavilla sanoituksilla yhdistettyinä Neil Youngin, Bob Marleyn ja suomalaisen kansanmusiikin melodioihin SFJ:n ja FAO:n mahtava lauluporukka voitti tavoitellun Nordic Freelance 2012- seminaarin laulukilpailun Norjan Hurdalssjøenin mahtavissa maisemissa.

Kesäkuun alussa pidetyn tapahtuman järjesti Norjan Journalistiliiton free-osasto Frilansjournalistene (NJ). Koolla oli 120 freelanceria eri pohjoismaista, ja tällä kertaa myös Islannista oli paikalla yhden hengen edustus. Seminaarin esitelmöitsijät olivat yhtä lukuun ottamatta itsekin friikkuja, ja osallistuivat seminaarin muiden mukana.

FREEN MUUTTUVAT TYÖOLOSUHTEET

Freelancejournalismin muuttuvaa työskentely-ympäristöä valottivat useat luennoitsijat. SFJ:n puheenjohtaja ja Euroopan journalistiliiton asiantuntijaryhmä FREGin jäsen, entinen

Pohjoismaiden free-koordinaattori **Heikki Jokinen** puhui freelancerien vaikeista haasteista. Yhä useampi on freelancer pakosta, koska mediatalat supistavat henkilökuntaansa. Samaan aikaan palkkioita pienennetään, sopimuksia heikennetään (esimerkkinä Sanoma Oy:n epäreilut sopimukset), kilpailu kovenee ja opiskelijat joutuvat työskentelemään palkatta. Vakituisten työntekijöiden ansiot nousevat koko ajan, freelancereiden polkevat paikallaan.

Alalle – myös Suomessa – on ilmestynyt uusia rekrytointifirmoja, joiden käsitys työntekijöiden oikeuksista ja sopimuskäytännöistä on alisteinen bisnekselle, kertoi **Jennie Larsson** Ruotsista, joka on pari vuotta työskennellyt vuokrafreenä. Paradoksaalista on, että vuokrafree tulee tarvittaessa usein korvaamaan vakituista työntekijää, mutta saa paljon huonomman korvauksen työstään. Joustavuudesta pitäisi maksaa, sanoi Jennie.

Monenlaiset edunvalvontakysymykset puhuttivat myös ennen seminaaria kokoontunutta hallitusten välistä kokousta. Tuotiin esille myös free-jäsenyyden kriteerien uudelleenarviointi tilanteessa, jossa freelancer joutuu yhdistämään journalismin tuottamisen esimerkiksi opetustyöhön, sekalaisiin tilaustoihin, tiedottamiseen, jopa siivoamiseen. Toinen hallituksia puhuttanut asia oli free-osaston suhde keskusjärjestöön. Ruotsissa suhteet ovat aika viileät ja vakituisilta liiton jäseniltä toivottaisiin solidaarisuutta freelancereille enemmän, kertoi Pohjoismaiden koordinaattori **Malin Wahlstedt**.

– Freelancerien jäsenmaksut kyllä kelpaavat, mutta mitä saadaan vastineeksi? Me tarvitsimme lisää koulutusta. Kun freelancer-jäsenten määrä liitossa nousee, pitäisi päättävissä elimissä ja työryhmissä olla runsaampi free-edustus.

Suomessa SFJ:n ja FAO:n suhteet Journalistiliittoon ovat kuitenkin toimineet aika hyvin. Meillähän myös printti- ja sähköisen alan freet ovat omissa osastoissaan, mutta monenlaista hedelmällistä yhteistyötä on, esimerkkinä tuleva Hämeenlinnan free-seminaari elokuussa.

UUSI TEKNOLOGIA JA MULTIMEDIA

Pohjoismaisen seminaarin varsinaiset teemat liittyivät uudenlaiseen työskentelyyn, multimediaan ja verkkojournalismiin. Meille liikkuvan kuvan parissa työskenteleville oli tarjolla ihania herkku-paloja.

Norjan yleisradion NRK:n kehitysosaston insinööri **Eirik Solheim** vei avajaisesitelmässään katsojat seuraamaan kuinka järjestelmäkameroiden nopeasti ja keveästi tuottama HD-kuva valtaa alaa. Esimerkkeinä oli norjalaisten rakastamia suurtuotantoja joissa tutustutaan maan maisemiin ja matkustetaan Hurtigruten- laivan mukana reaaliajassa pitkin Norjan rannikkoa.

Mediakoulusta juuri valmistuva nuorukainen **Kyrre Lien** on ollut kehittämissä dokumenttisarjaa, jossa tutustutaan ns. tavallisiin

norjalaisiin pienissä lyhytelokuvissa. Kyrren opastuksella osanottajat koostivat upeita multimediaan soveltuvia elävän ja still-kuvan yhdistelmiä.

BREIVIK

Ja kun Norjassa oltiin, omistettiin seminaariajasta huomattava osa Osloon ja Utøyen tragedialle.

Kjetil Stormark on dokumentoinut tapahtumat minuutti minuutilta. Breivik-oikeudenkäynnin todistajana juuri edellisenä päivänä toiminut tutkiva journalisti **Øyvind Strømmen** eritteli veitsenterävästi Breivikin ”manifestin” teesejä, jotka itse asiassa olivat leikkaa-liimaa -menetelmällä koostettu amerikkalaisten ja norjalaisen oikeisto-ideologien ja maahanmuuttokriitikoiden blogeista tai vanhemmista kirjoituksista.

Äärioikeisto on sirpaloitunut lukuisiin ryhmiin joiden ajattelussa korostuu joko ekstremismi natsien ja fasismin hengessä tai miehdompi oikeistopopulismi kuten kotoisilla perussuomalaisillamme. Strømmen jatkaa äärioikeiston historian tutkimista ja on alallaan niin suosittu asiantuntija, että on saanut jättää taakseen yhden aikaisemmista tulonlähteistään, erilaisten koneiden ja laitteistojen käyttöohjeiden kääntämisen. Kuullessaan Breivikin tekemistä joukkosurmista hän oli juuri kääntämässä leipomokoneiston manuaalia. Viisitoista minuuttia myöhemmin puhelin soi: ensimmäinen haastattelupyyntö tuli.

Suomalaiset viihtyivät seminaarissa

Pohjoismaiset free-seminaarit järjestetään vuorovuosin eri maissa. Ensi vuonna on vuorossa Suomi. Iloiset faolaiset kommentoivat monipuolista seminaaria näin:

Kirsi Mattila: – Päälimmäiseksi mieleen jäi Breivikin tapaukseen liittyneet luennot. Kjetil Stormark oli tehnyt vaikuttavaa työtä analysoidessaan tapahtunutta joukkosurmaa ja sen seurauksia Oslossa ja Utøyen saarella. Øyvind Strømmen puolestaan kertoi vuosien työstään, kun hän kartoitti äärioikeistolaisuutta eri maissa. Vakavista aiheista huolimatta tunnelma seminaarissa oli iloinen ja sydämellinen. Suomen menestys laulukilpailussa on hehkutuksen arvoinen asia!

Ingrid Svanfeldt: – Suomalaisilla oli kivaa yhdessä, sain paljon uusia tuttavuuksia ja hyviä ideoita ja pohjoismaisia yhteistyömahdollisuuksia syksyn työtehtäviä varten. Kiin-

nostavia luennoitsijoita, ja kivaa, että ne jotka luennoi myös itse oli aktiivisesti mukana seminaarissa. Ne olivat ”meikäläisiä”.

Turkka Syrjäläinen: – Ammatillisessa mielessä antoisin esitys oli allekirjoittaneelle Eirik Solheimin ”The Future Journalism”. Varsinkin esimerkit datajournalismista sekä tämä maailman hidastempoisin TV-ohjelma risteilijästä. Nautin myös niistä erilaisista kokeiluista, joita NRK-betalaiset olivat tehneet minikameralla paperilennokeissa ja muissa härpättimissä ja minikoptereissa. Vapaaohjelmasta mieleenpainuvin numero oli tietenkin meidän potpuri-biisi ja sen siivittämä laulukilpailun voitto. Norjan esitys oli myös huikea, eikä Islannin yhden miehen bändiäkään saa unohtaa. Hyvä meininki kaikilla.

Nina Donner: – Norjasta jäi mieleen hyvä fiilis, kattavat Breivik-ilmioon liittyvät luennot,

mielenkiintoiset keskustelut muiden pohjoismaalaisten ja suomalaisten freelancereiden kanssa. On lohduttava huomata, että samassa asemassa olevia löytyy niin monta ja että ongelmat ovat aika samanlaiset eri maissa. Oppii paljon toisistaan. Ja kuten eräs nuori norjalainen sanoi: On niin mukava huomata että löytyy myös vanhempia freelancereita, ehkä kuitenkin on olemassa toivo elää tällä työllä.

Tiina Harpf lisäsi: oli hauska nähdä nuoria, jotka vaikeuksista huolimatta haluavat tehdä tätä työtä.

Yhtä sanoo ja toista tekee

Gallupeissa monet esittää fiksumia ja kultturellia. Niissä yks jos toinenkin väittää ostavansa luumua, lukevansa lomalla kasan hyvää kirjallisuutta ja seuraavansa telkkarista uutisia ja ajankohtaisohjelmia sekä laadukkaita dokkareita. Eikä kukaan myönnä lukevansa Seiskapäivää tai notkuvansa kännissä kaljabaareissa.

Varsin moni kehuu myös hallitsevansa ajankäyttönsä niin tehokkaasti, että uraohjuksen pitkistä työpäivistä huolimatta aikaa on varattu myös perheen leppoisaan yhdessäoloon ja tyylikkäässä design loftissa rentoutumiseen.

Keskimäärin alle 10 minuuttia vuorokaudessa omien lasten kanssa, kertoo tutkimus. Joinakin päivinä vähän vähemmän, sitten taas enemmän, mutta kyllä se 10 minuutin läsnäolo yleensä tulee suoritettua, aina sen verran vastuullinen aikuinen voi tinkiä omista menoistaan. Kyllä joka iikka viettää 'laatu-aikaa' perheensä kanssa, luonnollisesti. Ja kaikilla on niin mukavaa kuin Putte Possun nimipäivillä konsanaan...tai sit ei.

Eihän kukaan uhraa aikaansa ja perhettään pelkästään rahanahneudesta – ei todellakaan – mutta kun kiireinen työ antaa niiiiin paljon enemmän. Sun duuni rakentaa sun imagoa.

Lasten kanssa vietetty 'laatu-aika' on niin kallisarvoista, ettei siihen monella ole juurikaan varaa. Ja pitäähän vanhemmillä olla omaakin aikaa ja harrastuksia. Kyllä ne lapset pärjäävät itseksensä, onhan känny-

kät keksitty. Penskojen on hyvä oppia itsenäisyyttä pienestä pitäen tai kuvittelevat vielä, että vanhemmilla olisi jotain läsnäolo- ja hoitovelvollisuuksia. Eihän siitä mitään tulisi, jos pennut tottuvat vaatimaan huomiota Omilta Vanhemmiltaan. Eihän sellaista voi vaatia, että iskä tai äiskä joutuisi vastuunkantajaksi, aikuistumaan ja luopumaan ikiteini-elämästään.

Ja yllätys-yllätys: monet vanhemmat eivät sitten tosipaikan tullen tunne omia lapsiaan. Miten niin eivät tunne? Miten se voi olla mahdollista?

Hectorin vanhassa biisissä on todellisuutta edelleen kirkkaasti kuvaava sanoitus. Kuinka siis voit edes väittää -biisi on tiivistettyä todellisuutta: „..missä isä äiti oli, kun lapsi öisin heräs märkään, pimeään..”

Montako kertaa yksikseen jätetyn ja ilman huomiota jääneen nuoren pitää tapaa, ennen kuin tajutaan, että oikeesti lapsia pitää hoitaa ja varsinkin pienestä pitäen. Nollasta kolmeen ikävuoteen väli on edelleen tärkeä ihmissuhteiden ja empatian omaksumisjakso. Ne opitaan omasta kokemuksesta, siitä miten tulee kohdeksi. Eikä siinä puhuminen tai sanahelinä auta, jos teot ja välittämisen puute puhuu toista. Koulua ja nettiä ei voi syyttää siitä, että varhaislapsuus meni harakoille.

Kouluun ne lapset menee vasta 7-vuotiaina, ja silloin pitäisi olla jo koko lapsenelämänmittainen luotettava aikuissuhde kivijalkana tulevaisuuden rakentamiselle.

Yhteistyöterveisin LeenaM

SARI TAUSSI haaveili toimittajan ammatista jo kouluai- kana Haminassa, koska piti kirjoittamisesta. Nyt ta- kana on jo pitkä ura ulkomaantoimittajana, ja edessä uudet haasteet, kun hän syksyllä aloittaa pestin Yle uutisten Kaukoidän kirjeenvaihtajana. Tehtävä kiehtoo ja samalla vä- hän hirvittää, onhan yksin asemapaikka Kiina valtava ja moni- ilmeinen maa, ja koko toimialue varsin mittava. Pekingiin siir- tymisen myötä Sari jättää Yle-uutisten luottamusmiehen teh- tävän, jota hän viimeiset neljä vuotta on oman työnsä ohella hoitanut.

URA ALKUUN KESÄTOIMITTAJANA

– Opiskelin Helsingin yliopistossa tiedotusopin lisäksi sosio- logiaa, kirjallisuustiedettä ja filosofiaa, siis kaikkea sellaista mistä itse oli kiinnostunut. Se loi pohjaa toimittajan ammatil- le, Sari kertoo.

Ensikosketuksen toimittajan työhön hän sai kesätoimittajana Haminassa siihen aikaan ilmestyneessä Kymen Sanomissa. Sen jälkeen oli vuorossa pesti Helsingin Sanomien kesätoi- mittajana kahtena kesänä. Vuonna 1984 työpaikka vaihtui Ylen radiouutisiin.

– Olin aluksi töissä niin sanotussa suolakaivoksessa eli säh- ketoimittajana, mikä tuntui aika tylsältä. Sitten hain YK:n va- paaehtoisjoukkoihin ja tarkoitukseni oli lähteä Etiopiaan, mut- ta päädyin Thaimaahan YK:n kehitysjärjestö UNDP:n alaisen Mekong-Mekong-komission tiedotustehtäviin, missä työsken- telin kaksi vuotta.

Sari Taussi palasi vuonna 1990 YK-tehtävistä Suomeen, ja luonnollisesti ulkomaan uutistapahtumat, erityisesti Aasiaan ja Kaakkois-Aasian liittyvät, alkoivat kiinnostaa entistä enem- män. Viimeiset parikymmentä vuotta Sari onkin ulkomaantoi- mittajana seurannut Thaimaan ja muiden Kaakkois-Aasian maiden tapahtumia, mikä on luonut vahvan taustan hakea Ylen Kaukoidän kirjeenvaihtajaksi.

Lisätietoa alueen problematiikasta Sarille kertyi kouluttautu- mislomalla vuonna 2005, kun hän opiskeli lukukauden ajan kestävän kehityksen periaatteita Chiang Main yliopistossa Thaimaassa, mikä lisäsi kiinnostusta ympäristökysymyksiin. Sari pitääkin puutteena sitä, ettei Yle- uutisissa ole ympäris- tötoimitusta tai edes erikseen nimettyä ympäristötoimittajaa, vaikka nämä asiat kiinnostavat erityisesti nuoria, joita Yle ka- navilleen nyt pyrkii houkuttelemaan.

TEKSTI Airi Leppänen KUVAT Seppo Sarkkinen

Matkalla Kiinaan

LUOTTAMUSMIEHENÄ ORGANISAATIOMURROKSESSA

Työtahdin kiristyminen ja työilmapiirin koveneminen ovat viime vuosina näkyneet Ylessäkin, ja organisaatiota on mullistettu moneen kertaan. Sari Taussin mielestä viimeisimmässä isossa muutoksessa, Yle-uutisten synnyssä, eli tv:n ja radion uutistoimitusten yhdistämisessä, on parhaimmillaan se hyvä puoli, että työ on monipuolistunut. Nyt radiotoimittajat tekevät juttuja tv:lle ja päinvastoin. Pahimmillaan se on merkinnyt kiihtymistä. Myös netin osuus käytännön työssä etsii yhä muotoaan.

Sari Taussin Karri -kissa on norjalaisen metsäkissan ja maatiaiskissan jalo jälkeläinen.

– Periaatteessa nettiin voisi koko ajan suoltaa juttua, ja minultakin kirjeenvaihtajana odotetaan aiempaa suurempaa panosta nettijuttujen tekemisessä. Saa sitten nähdä miten suureksi osaksi kirjeenvaihtajan työtä nettityö muodostuu, sillä netti erilaisena välineenä vaatii tietysti aikaa, jos jutuista halutaan laadukkaita.

Sarin Taussin mukaan tv- ja radiouutisten organisaatiouudistus on tuonut mukanaan myös ongelmia. Vaarana on se, että työstä voi tulla liiaksi ylhäältä päin ohjattua, ja toimittajien asiantuntijuus omaan työhön uhkaa hukkua ison organisaation uumeniin. Yhdistyminen on myös luonut suuren, yhteisen työtilan, uutismaiseman. Sen uusin versio uhkaa jo olla liian täyteen pakattu ja ahdas, suorastaan epämiellyttävä.

– Vaikka maisemakonttorilla tähdättiin tiedonkulun helpottamiseen, saattaa lopputulos olla päinvastainen, kun keskittyminen vaikeutuu.

Vaikka työntekijöiden edustajat kutsutaankin muutosta valmisteleviin työryhmiin, ei niiden esityksiä välttämättä aina oteta huomioon.

– Kritiikkiä esiintyy, kärkevätkin, sillä toimittajat ovat väsyneitä ainaisiin muutoksiin. Mutta kritiikki ei aina tarkoita muutostarintaa, vaikka työnantaja sen usein näin tulkitseekin. Vähän hitaampaan tahtiin ja yhdessä tehden tuloksena olisi parempi työilmapiiri.

Organisaatiomuutos, yt-neuvottelut ja palkkaus uudistuksen seuranta ovatkin teettäneet Sari Taussilla eniten töitä luottamusmiesaikana.

– Irtisanomisilta on pääosin säästyty, mikä on hyvä, ja työnantaja on suhtautunut luottamusmiehen työhön myönteisesti, mistä nostan hattua, Sari summaa.

Hän toivoo kuitenkin jäsenistöltä enemmän aktiivisuutta. Usein luottamusmieheen turvaututaan ongelmatilanteissa liian myöhään, jolloin asioihin saattaa olla jo vaikea puuttua. Luottamusmies voi toki monissa asioissa toimia itsenäisestikin, mutta viime kädessä asioiden hyvä hoitaminen on jäsenistön omasta aktiivisuudesta kiinni.

Nykyisinä kovina aikoina oma ammattiliittomme ei Sarin mielestä ole kaikilta osin pystynyt puolustamaan työntekijöiden etua, vaikka SJL on hyvä tuki ja YOT:ssä mainio pääluottamusmies. Huononnuksista esimerkkinä hän mainitsee muun muassa sen, että haittakorvauksia on vuosien varrella heikennetty. Myös palkkataso Ylessä laahaa yhä jäljessä, vaikka uuden työntekijän alkupalkkaan saatiinkin palkkaus uudistuksessa merkittävä korotus kilpailijoihin nähden. Sen sijaan urakehityksen myötä Ylen palkat jäävät jälkeen, mikä on karvas pala kokeneimmille toimittajille.

PEKING KUTSUU

Syyskuussa Sari Taussi aloittaa Ylen Kaukoidän kirjeenvaihtajana Pekingissä. Parhaillaan Sari valmistautuu uuteen tehtävään hankkimalla tietoa eri lähteistä ja opiskelemalle kiinan kieltä. Jokin aika sitten hän kävi tutustumassa myös Ylen Pekingin toimitukseen. Vaikka toimialue on laaja, on valtaosa työstä käytännössä Kiina-utisointia, sillä isossa maassa aiheita riittää.

– Minulla on tietysti muitakin mielenkiinnon kohteita kuten Thaimaa, Laos ja Myanmar eli entinen Burma, mihin toivon pääseväni käymään.

Myanmariin Sarilla on vuosia ollut kontakti myös journalistien kehitysyhteistyöjärjestön, Viestintä ja kehitys -säätiön, hankkeessa, jota hän on koordinoanut, ja samalla toiminut Vikesin hallituksessa. Vikes on Suomen ulkoministeriön tuella kouluttanut Myanmarissa useiden vuosien ajan dokumenttielokuvantekijöitä, ja tänä vuonna tämän Yangoon Film Schoolin on määrä itsenäistyä.

– Hanke on jouduttu viemään läpi aika matalalla profiililla, koska olosuhteet ovat olleet erittäin vaikeat, mutta on hienoa, että Vikes on pystynyt edistämään sananvapautta maassa, jonka poliittinen tulevaisuus on nyt erittäin mielenkiintoisessa vaiheessa.

Kirjeenvaihtajan työ sekä kiehtoo että toisaalta vähän hirvittääkin Saria Taussia. Hänestä on innostavaa päästä seuraamaan Kiinan kehitystä, mutta oma haasteensa on siinä, että töitä joutuu tekemään yksin, ilman kotitoimitusta. Suomeen jää myös perhe, Turussa opiskeleva vanhempi tytär ja yläastetta käyvä nuorempi tytär, joka jää asumaan isän kanssa.

– Uskon, että se uutistyö hoituu, onhan se huippumielenkiintoinen maa. Tosin toimittajien ei ole siellä helppo toimia. Edeltäjäni **Kari Ahlberg** kertoi, että toimittajan työ Kiinassa on koko ajan vaikeutunut. Saa nähdä miten siellä pystyy tekemään sitä mitä todella haluaa.

Suomeen jää myös Sarin vapaa-aikojen paratiisi, mökki Klamilan kylässä Kymenlaaksossa, missä rentoutuminen työstressistä sujuu kuin itsestään puutarhaa hoitaen ja vanhaa taloa kunnostaen. Pekingissä työpäivät muodostuvat Sarin mukaan helposti todella pitkiksi. Kun aamulla tekee jutun aamu-uutisiin, illan pääuutislähetyksen aikaan Pekingissä jo puoliyö.

– Toivon, että pystyn jatkamaan joogaharrastusta, ja aion hankkia polkupyörän, jolla sitten yritän liikkua Pekingin vilkkailla kaduilla joukon jatkona. Joku liikuntaharrastus täytyy sielläkin olla, jotta työssä jaksaisi.

Nelosen uutiset muuttaa Sanomataloon

VIIME VUODEN LOPULLA uutisoitiin, että Nelosen uutiset myydään Sanoma Entertainment Finlandilta Sanoma Newsille. Hesarilaisista ja Nelosen uutisten pomoportaasta koottiin työryhmiä valmistelemaan muuttoa ja työntekijöiden siirtymistä Newsiläisiksi. Asioiden piti tapahtua nopeasti: YT-neuvotteluiden oli määrä alkaa maaliskuussa ja muutenkin kaiken pitäisi olla valmista ennen lomia.

Tuntuu siltä, että hommat eivät oikein etene aikataulussa. YT-neuvotteluista ei ole kuulunut mitään ja ilmeisesti vasta näillä hetkillä aletaan tilata studiokalustoa Sanomatalon 7. kerrokseen rakennettavaan studioon. Työnantaja on pitänyt aikataulusta edelleen kiinni – ensimmäisten lähetysten olisi tarkoitus tulla Sanomatalosta lokakuun lopulla, eli hoppua tulee syksyllä olemaan.

Yksi iso asia on se, että mitä työehtosopimusta Nelosen uutisten työntekijät alkaisivat noudattaa. Emme ole enää Nelosen työntekijöitä, vaan Hesarilaisia, joten Lehdistön työehtosopimus olisi suht luonteva vaihtoehto. Mutta kun emme ole lehdistöä, ei lehdistön TES meille sovi kuitenkaan. Paras vaihtoehto olisi lehdistön TES, johon neuvotellaan talokohtainen televisioliite.

Jo kuukausia sitten minun ja NOT:n puheenjohtajan **Susanna Reinbothin** oli tarkoitus istua yhteiseen pöytään Hesarin ja Nelosen uutisten edustajien kanssa keskustelemaan TES-asioista. Kutsua ei ole vielä tullut. Jännittää se mahdollisuus, että työnantaja olisi sorvaamassa jonkinlaista paperia uusiksi työehdoiksi neuvottelematta asiasta työntekijöiden kanssa.

Yhtään neuvottelua ei siis ole vielä pidetty, mutta tiedän, että työnantajan päätarkoituksena on ainakin yhtenäistää Hesarin ja Nelosen uutisten työntekijöiden työaikoja. Tällä hetkellä me Nelosen uutisissa teemme 120 tuntia kolmessa viikossa, ja kokonaispalkkaan kuuluu useimmilla noin 1,5 sunnuntaita kuukaudessa.

Jos kokonaispalkkaan sisältyvä sunnuntai työ puretaan, merkitsee se noin 9 prosentin laskua henkilökohtaisiin palkkoihin. Työaikojen muuttaminen 120 tunnista 111 tuntiin kolmessa viikossa laskee palkkaa entisestään. Luonnollisesti pienenevää palkkaa kompensoivat iltä-, yö-, sekä muut haittalisät sekä lauantai- ja sunnuntai työkorvaukset.

Seuraava, marraskuussa maksuun tuleva TES-korotus on tarkoitettu kohdistettavan niille, jotka kärsivät palkkajärjestelmän muutoksessa. Saa kuitenkin nähdä, onko meillä

vielä marraskuussa lainkaan selvyttä siitä, ketkä ovat muutoksessa mahdollisesti rahallisia kärsijä.

HESARILAISET ALKAVAT TEHDÄ MYÖS TELKKARIA

Noin 70 Helsingin Sanomien toimittajaa on jo koulutettu tai koulutetaan televisioutisten tekijöiksi. Kyse on vapaaehtoisuudesta, ketään ei siihen pakoteta. Nelosen uutisten toimittajille on kerrottu, että kirjoittavia toimittajia meistä ei olla tekemässä. Työnantajan mukaan meidät neloslaiset kuitenkin ripotellaan ympäri Hesarin toimituksia – eli vanha televisioporukka hajotetaan istu-

maan lehdistön sekaan jopa eri kerroksiin. Työnantajan mukaan syynä ovat synergiaedut – kun lehtiväki esimerkiksi ideoi juttuja telkkaritoimittajan kanssa, seuraa siitä vain etuja. Itseäni tällainen hajottaminen vähän epäilyttää, mutta katsotaan miten homma lähtee käyntiin ja tehdään myöhemmin muutoksia jos on tarpeen.

Jos tekniikan ihmiset ja esimiehetkin hajasijoitetaan Sanomataloon, pelkään päivittäisen työnjohdon vaikeutuvan. Tällä hetkellä Nelosen uutiset tehdään maisemakonttorissa, jossa ovat niin tekniikan ihmiset kuin uutistuottajat sekä online-toimittaja koko ajan läsnä. Tietoa vaihdetaan koko ajan ja kaikki tietävät mitä kukin tekee. Pelkään HS-mallin hankaloittavan tätä.

Mutta kaiken kaikkiaan työntekijät odottavat innolla pääsyä osaksi Helsingin Sanomia. Itse en ole yhtään vastustavia kommentteja kuullut. Työnantaja on luvannut, että toivotavasti pian alkavissa YT-neuvotteluissa ei irtisanota ketään – kyse on ”positiivisista YT-neuvotteluista”. Epäilemättä, kun homma saadaan pyörimään, Nelosen uutiset vain paranevat: onhan meillä takanamme syksyllä Suomen paras uutistoimitus.

Noin 70 Helsingin Sanomien toimittajaa on jo koulutettu tai koulutetaan televisioutisten tekijöiksi.

tomi.peurakoski@nelonenmedia.fi

Kari Romppainen, työsuojeluvalltuutettu, Tampere ja muu Suomi

KOKO KEVÄT SUORAA LINJAA

JYVÄSKYLÄSSÄ on tämän kevätkauden ajan tehty uutta vuorovaikutuksellista Suora Linja -ohjelmaa osana kakkosen uutispakettia. Tämän ”monimediaohjelman” pääfoorumina voisi kai pitää nettiä, jossa käydään varsinainen keskustelu omilla verkkosivuilla ja somessa (sosiaalinen media; Twitter, Facebook). Aiheita työstetään ja nostetaan esille yleisön kanssa. Ohjelman varsinainen journalistinen osuus tulee esille päivittäisissä (ma-pe) tv-lähetyksissä, jossa puhutaan kes-

kusteluiden sisällöstä. Ohjelma on siis eräänlainen ruokalista keskusteluun sekä raportti käytyjen keskustelujen tuloksista. Entisestä viikottaismakasiinista on siirrytty päivittäiseen uutistuotantoon. Uutistoiminnanjohto asetti tavoitteen: moderni kuva Suomesta, ei vain alueelta. Kuinka tämä kaikki sujuu ja mitä kokemuksia on saatu kevään mittaan? Tutkaillaanpa ensin normipäivän kulkua. Tällaisen kuvan on ulkopuolinen tarkkailija saanut.

Uutispäällikkö tulee toimitukseen aamukahdeksaksi, keskenään vuorottelevat juontaja ja nettiankkuri 8.45. Yleensä tässä vaiheessa päivän aihe on jo tiedossa. Yllättävä käänne päivän uutistapahtumissa voi johtaa aiheen vaihtumiseen. Kun päätös aiheesta on tehty, pidetään puhelinkokous Oulun, Tampereen sekä Rovaniemen toimittajien kanssa. Mediatoimittajista on yksi paikalla tässä vaiheessa. Ohjaaja saapuu klo 11, loput mediatoimittajista klo 12. Koko porukka on koossa puoleen päivään mennessä, vakiuista joukkoa täydentävät tuntipalkkaiset mediatoimittajat ja kaksi toimittajajärjestelijää (usein aamusta alkaen).

tatteluja tehdään menemällä paikan päälle sekä skypeillä. Päivän aiheen lisäksi tehdään ns. Oma tarina, kaksiminuuttinen pitempään kehitelty juttu, joka pyritään tekemään alueelta. Ohjelman loppuksi vielä Sytyke, hyvä uutinen.

Kuvausten jälkeen jutut editoidaan 3-4 editissä, lisätään grafiikat ja sähkeet. Kello 17 jutut ovat valmiina, ja kuuden aikaan suoritetaan lattiaharjoitus ja ohjelman läpimeno. Koska Keski-Suomen uutisten tv-lähetykset lähetetään juuri ennen Suoraa Linjaa samassa studiosta, on siellä vilkasta ennen lähetystä ja sen aikana. Molemmat ohjelmat suorittavat harjoituksensa, jonka jälkeen tsekataan kestot ynnä muu sellainen. Ulosajojärjestelmä On airissa jutut nostetaan esityslistaan ja haetaan filet/jutut esille. Kun lähetykset heti Keski-Suomen uutisten jälkeen alkaa, on edellisen ohjaaja hypännyt mikserin tuoliin ja kamera siirretty toisiin lavasteisiin ja uusiin käsiin 20 sekunnissa. Lähetykset ajetaan Metroon, Pasilan ja Tohlopin kaltaista Iplay-keskusjärjestelmää ei ole.

Keskusteluissa työntekijöiden kanssa on todettu ohjelmanteon rutiinin parantuneen kevään mittaan, prosessi ja rakenne ovat selkeytyneet. Alkuaika meni prosessin luomiseen, teknisen toteutuksen ongelmien ratkaisuun. Ongelmiakin on. Teknisiin ylläpitotehtäviin ei ole aikaa. Muun muassa arkistointi tulisi hoitaa johdetusti, jotta tiedetään, mitä säilytetään ja mitä ei. Tämä auttaisi ohjelman tekoa jatkossa. Toimittajajärjestelijät ovat täystyöllistettyjä, ilman heitä ei tulisi toimeen. Porukalla on luottamus pärjäämiseen, paniikkifiilistä ei enää ole. Väki on innostunut, tosin pientä pelkoa uupumisesta on havaittavissa. Kiire on edelleen, systeemi on haavoittuvainen.

On hyvä, että uutistoiminnassakin satsataan tulevaisuuteen ja uusiin toimintamuotoihin. Sosiaalinen media ja interaktiivisuus ovat tätä päivää. Mutta ohjelma ei ole mielestäni valmis. Jatkossa journalistiselle sekä tekniselle kehitystyölle olisi hyvä saada resursseja. Kun työmenetelmät ovat kunnossa, voisi esimerkiksi tavoitteena oleva mediatoimittajien kierrättäminen onnistua. Tämä edesauttaisi jaksamista niin Suorassa Linjassa kuin Keski-Suomen tv-uutisissakin.

kari.romppainen@yle.fi

TEKSTI Aino Pellonperä ja Anna-Maija Ihander
KUVA Nina Donner

Av-kääntäjät:

Yhteistyöllä ala paremmaksi

Huhtikuun toisena päivänä liki 90 audiovisuaalista kääntäjää ilmaantui RTI-talon auditorioon kuulemaan FAO:n ja MOT:n järjestämää paneelikeskustelua alansa tulevaisuuden näkymistä. Valtaosa kuuntelijoista teki töitä Yhtyneet-sopimuksen alaisena joko Yleisradiolle tai MTV Medialle.

Paneelikeskusteluun ottivat osaa **Christoffer Forssell** (YLE Kääntämisen ja versioinnin osastopäällikkö), **Maria Stenbäck** (MTV Oy:n ulkomaisen materiaalin käsittelyn toimitus esimies), **Petri Savolainen** (Journalistiliiton edunvalvontajohtaja), **Maria Kynsijärvi** (MTV Oy:n freelance av-kääntäjä ja ammattiyhdistysliikkeen konkari) ja **Anna-Maija Ihander** (MTV Oy:n freelance av-kääntäjä). Panelistien keskustelua johti **Tytti Heikkilä** (Yleisradion ja MTV Oy:n freelance av-kääntäjä).

PUHURI PIISKAA ALAA

Ei liene salaisuus, että audiovisuaalisen kääntämisen alalla on tuullut viime vuosina melko lailla.

Tilanne on siltä osin parantunut, että alalla on nykyään toimistojen työehtosopimus, jonka Pre-Text Oy on allekirjoittanut – tosin eipä sitten mikään muu yritys. Toisaalta ala sai takapakkia työneuvoston joulukuisesta päätöksestä, joka määritteli Broadcast Text Internationalin freelancerit yrittäjiksi. Päätös on täysin päinvastainen kuin työneuvoston vuonna 2006 antama päätös, joka totesi MTV:n freelancerit työsuhteisiksi.

Liittojen tavoitteena onkin nyt muuttaa itse lainsäädäntöä. Hallituksen ohjelmassa on kirjaus tarpeesta selvittää työvoiman käyttötapoja ja työn tekemisen muotoja. Selvitystyötä tekee niin sanottu trendiryhmä, joka perustettiin vuonna 2011 ja jonka toimikautta on jatkettu kevääseen 2015. Työministeri **Lauri Ihalainen** toimeenpani trendiryhmän heti toisena tekonaan ministerinä.

JOUKKOVOIMAA, JOUKKOVOIMAA

Moneen otteeseen tähdennettiin joukkovoiman arvokkuutta. Nykyinen Yhtyneet-töyehtosopimus on saavutettu joukkovoiman avulla, eikä näin pienellä alalla ole yksinkertaisesti varaa luopua siitä. Ammattiliittoja tarvitaan tänäkin päivänä. Muilla aloilla on luonnollista, että kuulutaan ammattiliittoihin, jopa jo opiskeluaikana. Ammattiliiton avulla voi alkaa kasvattaa ammatti-identiteettiään, mikä usein jää taka-alalle ja nousee esiin vasta opintojen loppuvaiheessa, kun opiskelija ryhtyy pohtimaan työllistymistään.

Järjestäytyminen on ensiarvoisen tärkeää myös ulkomaisten käännöstoimistojen freelancereille. Kyseiset toimistot johtavat kääntäjiään ”hajota ja hallitse” -periaatteella, mikä on johtanut siihen, että kääntäjät eivät tiedä toisistaan juuri mitään, sillä kääntäjillä ei ole yhteistä sähköpostilistaa. Kynsijärvi totesi:

– Kolkko totuus on, että joukkovoimaa ei voi tuoda ulkopuolelta. Mitä tiiviimmät rivit ovat, sitä enemmän pystyy vaikuttamaan. Työpaikan rivien tiivistäminen voi lähteä pienestäkin, mutta se lähtee työpaikan sisältä. Aletaan keskustella ja otetaan edes yksi asia, johon yritetään saada parannus. Siitä se lähtee.

UUDET, ULJAAT SUKUPOLVET

Minkälaisessa tilanteessa alan koulutus ja opiskelijat ovat? Savolaisen mielestä kulttuurialojen koulutusta olisi syytä karsia, sillä ei ole mielekästä kouluttaa ihmisiä alalle, jolla ei ole tarjota työpaikkoja valmistuneille. **Tiina Holopainen**, Yleisradion freelancer ja Turun yliopiston opettaja, sen sijaan pohti, että kanavatarjonta vain kasvaa nykyisestä. Näin ollen av-kääntämisen koulutustarjontaa tulisi lisätä, koska jos ihmiskääntäjiä ei löydy kääntämään ruututekstejä, konekääntäminen pääsee valtaamaan alaa. Näin on jo käymässä Skandinavian sukulaiskielten kohdalla.

Tällä hetkellä Yleisradiossa on kysyntää pohjoismaisten kielten kääntäjille. On toki huomattava, että kysyntä vaihtelee suuresti: esimerkkinä tästä on viime vuosikymmenen puolivälin latinosai- puoiden buumi Sub-kanavalla. Varsinkin eksoottisia kieliä on silti aina viisasta opiskella.

Takavuosina tietyt yliopistot ovat tarjonneet opiskelijoilleen av- kääntämisen kurseja, joilla työstettiin ihka oikea tekstitys televi- siossa näytettävään ohjelmaan. Kokemus oli Ihanderin mielestä hyvin antoisa. Menneinä vuosina on myös vedetty työharjoittelua MTV Oy:ssä, mutta resurssipulan vuoksi hanketta ei sittemmin ole järjestetty.

Panelistit olivat yhtä mieltä siitä, että alalle pyrkiville pitäisi voida tarjota sellainen koulutus, joka todella valmistaisi työhön, vaikka- pa sitten työssäoppimisen avulla, jotta kokemusta ei tarvitsisi ha- kea kokemattomiakin kääntäjiä työllistävistä käännöstoimistoista samalla alan palkkoja polkien. Työnantajien resurssit eivät riitä koulutuksen järjestämiseen ainakaan yksin, joten palloa heiteltiin myös niin yliopistoille kuin SKTL:n kolmosjaostollekin. Puhuttiin myös mentoritoiminnasta, josta Turun yliopistossa on jo hyviä ko- kemuksia.

Edistysaskeleita on otettu opiskelijoiden tiedottamisessa ja työ- elämän realiteettien valaisemisessa. Aktiivit ja ammattiliitot ovat erikseen ja yhdessä alkaneet vierailla yliopistoissa ja kertoa tu- leville kääntäjille alan palkkauksesta ja työehdoista. Yliopistojen opiskelijajärjestöt puuhaavat ”Opiskelijan selviytymisopasta”, joka jaetaan tulevana syksynä kaikille yliopisto-opintonsa aloitta- ville opiskelijoille. Toivon mukaan selviytymisopas nostattaa nöyri- en humanistiopiskelijoiden sisua vaatia asianmukaista palkkaa alalla kuin alalla.

KOHTI PAREMPAA TULEVAISUUTTA

Ensi vuoden alusta Yleisradion toimintaa aletaan rahoittaa Yle- veron kautta. Yleisradion hartioille rojahtaa silloin entistä paina- vampi tilaajavastuu alihankkijatoimistojensa menettelytavoista. Ylessä on keskusteltu toimistofreelancerien työolosuhteista ylintä johtoa myöten, mutta vaikutuksesta ei ole tietoa eikä (vielä) eten- kään näyttöä. Totta on sekin, ettei Yleisradio voi sanella alihankki- jalleen, miten sen tulisi omia alihankkijoitaan kohdella. Ikävä kyllä raha ratkaisee ja ratkaisee niin kauan, kunnes ruohonjuuritasolla sisuunnutaan kunnolla.

Euroopan laajuusastikin pohditaan alan tilannetta ja välitetään tie- toa. Eurooppalaisille av-kääntäjille ollaan perustamassa Audiovi- sual Translators of Europe -yhtymää, joka aikoo edesauttaa eri maissa asuvien av-kääntäjien yhteydenpitoa ja ajaa näiden asiaa.

Muistakaamme ennen kaikkea, että joukossa on voimaa!

**Joukossa
on
voimaa!**

Maikkariin vai Mäkkäriin?

JOURNALISTILIITTO on laatinut luottamushenkilöille vuokratyötä varten ohjeistuksen. Se on hyvä ohjeistus, koska se esittelee myös ne ay-liikkeen kannalta hyvät lakipykälät, joiden avulla voimme valvoa vuokratyöläisen etuja.

Mutta mihin olemme matkalla? Olemmeko me Journalistiliitossa seuraamassa tiukasti katseella vuokratyön tuloa? Oikeuksia ja sopimuksia on valvottava, mutta minä olen sitä mieltä, että vuokratyön tuloa ei pitäisi hyväksyä lainkaan. Ei piru vie pidä aina vaan todeta, että kun vuokratyö on laillista, niin ei me asialle sitten mitään voida. Se on työnantajan moraaliton temppu kiertää vakituksia työsuhteita ja jättää ihmisiä ilman työsuhdeturvaa. Tämä ei voi olla oikein!

Me vain taidamme Maikkarissa murehtia tätä asiaa jotakuinkin yksin, muissa kustannustalossa tähän journalismin kyypparointiin ei ole vielä ryhdytty.

Juu juu, tiedän kyllä että joillekin journalisteille vuokratyöläisenä olo suorastaan sopii, mutta sitä ei sittenkään pitäisi hyväksyä ”normaaliksi” käytännöksi työllistää ihmisiä. Vuokratyön kautta pitäisi työllistää ihmisiä vain lyhytaikaisiin paikkausjaksoihin, mutta meillä on jo merkkejä siitä, että vuokratyöläinen tekee viikosta ja kuukaudesta toiseen täysiä vuoroja. Tämä ei voi olla oikein!

Meidän 24/7-uutiskoneen työvoiman tarve on kasvanut huimasti lyhyessä ajassa. Mutta omistajamme Bonnier ei halua kasvattaa työsuhteisten lukumäärää. Työvoimaa siis tarvitaan, mutta he eivät saa näkyä tilastoissa. Tämä ei voi olla oikein!

Mutta kyllä meillä yhteisymmärrystäkin löytyy. Äitiysvapaille on palkattu määräaikaisia, samoin pois lähteneiden tilalle on palkattu vakituksia. Olemme selkeästi sanoneet, että näitä vapautuvia vakituksia paikkoja ei saa valuttaa vuokrafirmaan. Pienin askelin mennään siis parempaan suuntaan.

Haluan uskoa, etteivät meidän journalistiset pomot tahdo pysyvämpää vuokrajournalismia. Vakuuttava ja uskottava journalismi tehdään omalla työsuhteisella väellä, ei porukalla, joka vaihtuu kuin Mäkkärin kassalla. Enkä väheksy lainkaan nyt vuokrafirman kautta töitä tekevää nuorta keikkaporukkaa. Sieltä löytyy varmasti sitä joukkoa, joka tekee tulevaisuudessa töitä ihan oikeana maikkarilaisena – jos vaan vakituista työsuhdetta tahtovat. Työnantajan on ensin ymmärrettävä, että journalismi ei ole ”sihteeriopiston” vuokratavaraa. Ehkä tätä ymmärrystä auttaa se, että muissa kustannustaloissa Maikkarin pomojen vuokratyökeksinnöille on naureskeltu – toistaiseksi.

PS. Maikkari elvyttää dokumenttituontantaan! Uuden ajan avaus tapahtui MTV3-kanavalla vappuna 1.5. Dokumenttielokuva Myllykoski – viimeinen rulla on katsottavissa yhä täällä: www.katsomo.fi. Lisätietoja dokkarista: mtv3.fi/myllykoski

Kari Pyrhönen, MTV:n Ohjelmatyöntekijät MOT ry, puheenjohtaja

kari.pyrhonen@mtv3.fi

KUVA Mikael Mattila

Koska elokuva- ja tv-tuotannot nielevät varsin runsaasti henkilökuntaa, eivät Elon omat opiskelijat riitä miehittämään harjoitusproduktioiden kaikkia tehtäviä ja yhteistyö muiden alan koulujen kanssa on välttämätöntä.

Yhteistyö Teatterikorkeakoulun (Teak) kanssa on luonnollista ja alkaa jo peruskursseilla, joilla ohjaaja-, kuvaaja- ja näyttelijäopiskelijat toimivat yhdessä. Teakin ja Elon ohjaajaopiskelijoilla on yhteisiä kursseja, ja lavastuksessa ja pukusuunnittelussa tehdään paljon yhteistyötä. Av-alan merkittävimmät kumppanit ovat olleet Arcada ja Metropolia sekä jossain määrin Heltech.

Mittavin hanke lehtoraattini aikana oli Lume-keskukseen toteutettu suurimuotoinen musiikkiteatteriproduktio ”Vapautuspassio”, jonka tekemiseen osallistui kaikkiaan yli sata opiskelijaa ja opettajaa neljästä eri koulusta. Teos oli usean teatterikorkeakoululaisen lopputyö ja asetti siksi omat vaatimuksensa näyttämöversiolle. Siksi alkuperäinen suunnitelma täysin omaehtoisen tv-version toteuttamisesta täytyi haudata ja esityksestä tehtiin monikamerataltiointi, johon voitiin hyödyntää myös yksikamera-tekniikalla tehtyjä jaksoja. Tulevaisuudessa toivottavasti toteutuu myös tällainen selkeästi kaksijakoinen tuotanto.

”Vapautuspassion” lavaesityksen ohjasi Teakin ohjaajaoppilas ja esiintyjät olivat sekä näyttelijä- että tanssilinjalta, tekstin olivat tuottaneet dramaturgiopiskelijat ja musiikin sävelsivät Metropolian opiskelijat. Lavastuksesta, pukusuunnittelusta ja tv-sovituksen visuaalisuudesta vastasivat Elon opiskelijat. Ohjaavina opettajina toimivat Teakin, Elon ja Metropolian opettajat. Tv-version taiteellisina vastaavina toimivat Elon opiskelijat, äänisuunnittelija oli arcadialainen ja jälkituotannosta vastuu oli elolaisella. Monikamerataltiointinnissa käytettiin seitsemää kameraa, ja studio-ohjaajat tulivat Elostä. Kamera- ja äänipuolen hoitivat yhdessä arcadialaiset, metropolialaiset ja heltechiläiset. Tuotanto kesti puolitoista vuotta.

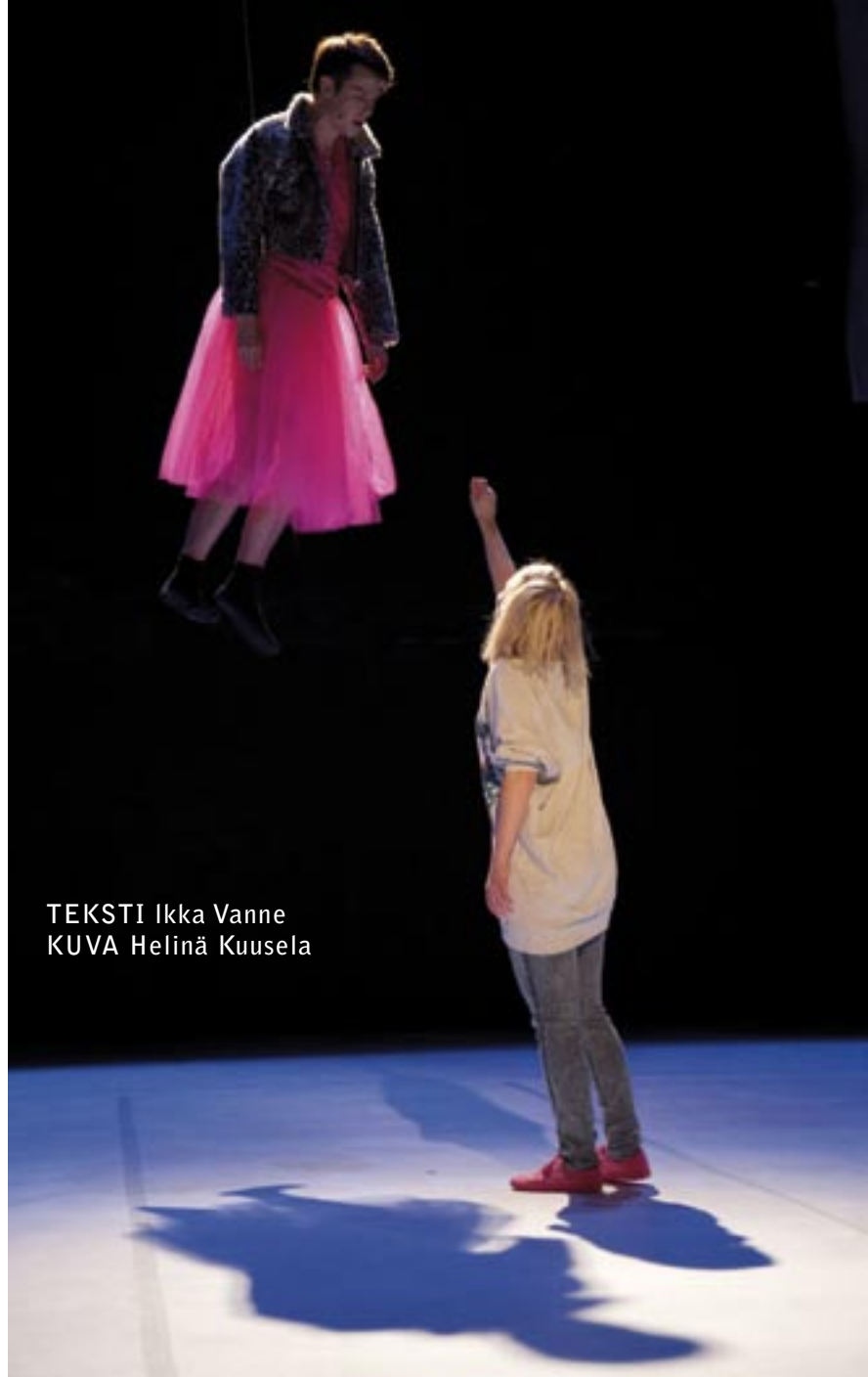
Tällaisella suurella tuotannolla on monenlaista merkitystä: se antaa tekijöilleen vankkaa harjoitusta ja kokemusta studiotyöskentelystä, tutustuttaa saman sukupolven tekijät eri koulutushaaroilta ja kouluista toisiinsa ja synnyttää verkostoja, joita voi hyödyntää siirtyessään työhön kentälle.

Yhteisproduktiot on koettu erittäin hyödyllisiksi ja imponoiviksi, ja tulevaisuudessa on tarkoitus jatkaa vastaavaa toimintaa. Toiminnan parantaminen vaatii koordinaation kehittämistä eri oppilaitosten välillä, koska suurimmat ongelmat ovat syntyneet koulujen erilaisista tuotanto- ja suunnittelukulttuureista, joista niistäkin on toki selvitty.

Opettajantoimesta eläkkeelle jääneenä ja jälleen vapaaksi ohjaajaksi siirtyneenä odotan mielenkiinnolla tulevan yhteistyön tuloksia.

P.S. Muuten olen sitä mieltä, että Elo tulisi liittää Taideyliopistoon.

ilkka.vanne@pp.inet.fi

TEKSTI Ikka Vanne
KUVA Helinä Kuusela

Av-alan koulut hyötyvät yhteistyöstä

Toimin vuosina 2006–2011 Taideteollisen korkeakoulun, nykyisen Aalto-yliopiston Elokuva- ja lavastustaiteen laitoksen (Elo) tv- ja elokuvaohjauksen lehtorina. Tuona aikana vedin useita yhteistyöprojekteja Teatterikorkeakoulun ja toisten av-alan koulujen kanssa.

Resurssi
B620122!

Ani Malmi

Resurssit kohdilleen

MAAKUNTATOIMITUKSISSA on pitkään taisteltu jaksamisen kanssa. Jokainen työntekijä on joko itse kokenut stressiä ja väsymystä tai vähintään kuunnellut kollegan valittavan niistä. Henkilökunta on yrittänyt vedota päälliköihin, jotta osa-aikaeläkkeitä, sairauslomia ja kouluttautumislomia sijaistettaisiin, mutta sijaismäärärahat, niinkuin kaikki määrärahat ovat olleet viime vuosina tiukilla.

On tultu tilanteeseen, jossa kolmekymppiset eivät enää jaksaa. Momen on ollut pakko jäädä stressilomalle, alkaa tehdä lyhennettyä työviikkoa tai jopa irtisanoutua. YOT:n alueen osasto päätti ottaa härkää sarvista ja tarkistaa missä on vika. Selvitimme paljonko meitä on oikeasti töissä.

TYÖN MÄÄRÄ JA TEKIJÖIDEN MÄÄRÄ EI KOHTAA

Taustaksi kerrottakoon, että vuonna 2005 maakuntatoimitusten henkilöstömäärät yhtenäistettiin. Silloin resurssiksi määriteltiin alue tv:n lähettäville paikkakunnille 24 ja ns. rinnakkaispaikkakunnille 18. Joitakin poikkeuksiakin löytyy.

Sen jälkeen aluetoimitusten radiolähetyksia on hieman karsittu, mutta meille on asetettu myös uusia tehtäviä ja velvoitteita muun muassa omien internetsivujen päivittäinen tekeminen ja Pasilan uutistoimituksen avustaminen. Lisää uusia tehtäviä on tulossa myös uuden tv-uutislähetyksen muodossa.

YOT:n alueen osasto kartoitti keväällä puolentoista kuukauden aikana, mikä on toimitusten todellinen päivittäinen työntekijämäärä.

Resurssitarkkailun perusteella kaikissa toimituksissa on koko ajan 15–40 prosentin tekijävaje. Eniten tämä tietysti rankaisee niillä paikkakunnilla, missä säästövähennysten jälkeen on jäljellä enää 14–16 työntekijää. Jos tästä määrästä on lähes koko ajan kolmannes työntekijöistä pois, voi mielestäni oikeutetusti kysyä, kuka tässä tilanteessa vastaa Ylelaadusta ja työturvallisuudesta?

KUNNIANHIMO EI PAIKKAA JAKSAMISTA

Maakuntatoimitusten toimittajat ovat kunnianhimoisia ja arvonsa tuntevia. Vaikka toimituksessa ei olisikaan riittävästi väkeä tekemään kaikkia töitä, ne tehdään silti. Joskus joudutaan lainaamaan naapurimaakunnan lähetystä, mutta siihen turvaudutaan vain todellisessa hädässä. Eräs aluetoimittaja kuvaili tilannetta näin: – Lähetystä tehdään niin kauan kuin yksikin juontaja on pystyssä.

Eniten työntekijöiden jaksamista koetellaan, kun yksi ihminen joutuu työpäivän aikana tekemään kahden ihmisen työt. Ns. tuplavorojen tekemisestä on tullut maakuntatoimituksissa enemmän sääntö kuin poikkeus ja niitä kirjataan jo suoraan työvuorolistoihin.

Hyvin yleistä on, että uutispäällikkö hoitaa myös tv-lukijan tehtävät tai valmistelee seuraavan aamun uutisia. Iltapäivän radiojuontaja saattaa istua aamupäivän online-toimittajana, radion uutislukija lukee päivän päätteeksi vielä tv-uutisetkin, jne.

UUTISET KARKAA KÄSISTÄ

Pahin tilanne on niillä, jotka joutuvat päivästä toiseen tekemään tv-juttunsa yksin. Yksi ihminen suunnittelee, toimittaa, kuvaa ja leikkaa tv-jutun yhden ja saman päivän aikana. Eikä siinä vielä kaikki, vaan samasta jutusta täytyy tehdä myös pitkä radiojuttu, radion uutisjuttu ja nettiversio. Mielestäni on lähes epäinhimillistä odottaa yhden ihmisen jaksavan sellaista työtahtia päivästä ja viikosta toiseen.

Eikä sitä jaksetakaan. Tiukoissa paikoissa asiasta itketään työkavereille ja oikein tiukan paikan tullen haetaan sairauslomaa.

Kaikki tämä tuplatekeminen on pois journalistin perustyöstä. Aiheisiin olisi mukava perehtyä 30 sekunnin sähkettä enemmänkin, mutta kun siihen ei aika riitä. Suunnittelu kärsii ja kun suunnittelmallisuus puuttuu, niin stressikerroin kasvaa.

Tutkivaa journalismia pystyi vielä 2000-luvun alussa harrastamaan maakunnissakin, mutta nykyaikana sellaista herkkua on erittäin harvoin tarjolla. Yhä useammin uutisvoitto menee maakuntalehdelle.

TAVOITTEENA REALISTISET RESURSSIT

Alueen osaston hallitus kokoontui huhtikuun lopulla ylimääräiseen kokoukseen pohtimaan resurssiongelmaa. Resurssitarkkailun tulokset yllättivät jopa tekijät itsensä. Pahimmillaan puolentoista kuukauden tarkastelun aikana joissakin toimituksissa oli paikalla keskimäärin vain noin 60 prosenttia työvoimasta. Osaston hallitus päätti yksimielisesti, että asialle on tehtävä jotain.

Kokouksen jälkeen osaston työvaliokunta laati yhtiön johdolle kirjeen, jossa vaadittiin resursseja realistiselle tasolle. Sellaiselle tasolle, että nykyisten työtehtävien tekeminen ei kuormita henkilöstöä ylivoimaisesti, ei aiheuta työturvallisuusriskejä ja mahdollistaa työn tekemisen Ylen arvojen ja etiikan mukaisesti.

Johdon vastaus oli, että laskelmissamme on ajatusvirhe.

HUUTAVAN ÄÄNI KAIKUU KORVESSA

Toki ymmärrämme, että virkojen määrä ja paikalla olevien työntekijöiden määrä ovat kaksi eri asiaa. Kartoituksen tarkoituksena olikin saada realistinen kuva siitä, millä väkimmäällä töitä todellisuudessa tehdään. Vaikka vertauskohtaa todellisesta, päivittäisestä paikallaolijoiden määrästä ei olekaan olemassa, antanee kartoitus jonkinlaisen kuvan arjesta, missä tällä hetkellä eletään.

Jos joissakin toimituksissa työvuorolistoihin kirjatusta henkilöstä on säännöllisesti paikalla vain hieman runsaat puolet, ei kyseessä voi olla tilastoharha. Eikä voida olettaa, että tällä tavalla voitaisiin jatkaa vuosikausia. Jokainen vetäköön omat johtopäätöksensä siitä, miksi väkeä on niin vähän töissä. Itse uskon, että sairastelu on lisääntynyt ja lisääntyy vain koko ajan, kun työntekijät joutuvat elämään jaksamisensa ääri rajoilla päivästä toiseen.

Maailman työturvallisuus ja työterveyspäivänä huhtikuun lopulla työterveyshuollosta maakunnissa vastaava Terveystalokin muistutti nettisivuillaan, että henkilöstö on yrityksen menestymisen kannalta kriittinen tekijä. Työntekijöiden työkuuntoon kuitenkin puututaan Terveystalon mukaan turhan myöhään.

Milloin työnantajan sitten tulisi puuttua työntekijöiden jaksamiseen, ellei silloin, kun huuto kaikuu korvessa?

Mediatoimittajien jaksamista koetellaan erityisesti ns. sivupaikkakunnilla, missä on vain yksi mediatoimittaja. Hänen täytyy yksin hoitaa sekä jutunteko, että mahdolliset sataset ja sähkökuvitukset.

Sari Korpela-Välisaari

Samasta työstä samat ehdot

Miltä tuntuisi, jos iltalisiä ei maksettaisi enää lainkaan?

Tai lepoajan alituksista ei olisi kunnolla selvyttä?

Se on mahdollista, sillä RTTL:n jäsenistö ei ole samanarvoisessa asemassa, vaikka työtä tehtäisiin samaan aikaan samassa paikassa. Nämä tiedot kävivät ilmi tes-vertailusta, jonka satoa käytiin läpi RTTL:n Viisikkopäivillä.

Työehtosopimusten vertailuun valittiin Yleä, Maikkaria, lehdistöä ja elokuva- ja tv-tuotantoa (teme) koskevat työehtosopimukset sekä freetyötä koskeva Yhtyneet-sopimus. Sopimuksia peilattiin myös työaikalakiin. Vertailun kohteeksi otettiin muun muassa työajat, ilta- ja yötyöt sekä pyhätyöt. Ryhmä kävi läpi määritelmiä, korvauksia ja mahdollisia muita eroavaisuuksia.

ILTATÖITÄ LISÄTTÄ

Suurimmat eroavaisuudet löytyvät muun muassa ilta- ja yötyöstä, esimerkiksi elokuva- ja tv-työtä koskevassa sopimuksessa ei ole määritelty iltatyötä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, ettei iltatyöstä makseta korvausta. Muissa sopimuksissa iltatyö oli määritelty tarkasti ja myös korvauksista oli sovittu.

Myös yötyökorvauksissa on suuret erot (kts. taulukko). Yhtyneet-sopimuksen pienet korvaukset johtuvat Freelance-ammattiosasto FAO:n puheenjohtajan **Kirsi Mattilan** mukaan siitä, että tällä sopimuksella töitä tekevät eivät juurikaan tee yötyötä. Huomioitavaa yötyössä on myös se, ettei työaikalaisissa tunneta lainkaan yötyökorvausta. Ilman sopimuksia työnantajalla ei olisi velvollisuutta maksaa yöllä tehdystä työstä lisäkorvausta. Sopimuksia siis kannattaa vaalia.

SOPIMUKSIA YHDISTÄVÄT TEKIJÄT

Vaikka erot paikoitellen ovat huomattavia, on sopimuksissa toki yhdistäviäkin tekijöitä. Pääsääntöisesti sopimuksissa työaika-
muodoksi on määritelty jaksotyöaika, poikkeuksena Lehdistö. Kaikissa sopimuksissa on jollakin tavalla määritelty lisätyöt, paitsi Yhtyneillä. Myös ylityöt on määritelty ja ne noudattelevat työaikalakia. Palkalliset sairausajat vaihtelevat sopimuksissa kolmesta neljään kuukauteen. Jokaisessa sopimuksessa mainitaan, että kaikki korvaukset voi vaihtaa vapaiksi. Myös lepoaikojen alituksista on sopimuksissa omat kirjauksensa.

Vertailun kokosi talvella 2012 RTTL:n hallituksen nimeämä työryhmä, johon kuuluivat Blue Median luottamusmies Seppo Seppänen, RTTL:n ja MTV:n Ohjelmatyöntekijöiden varapuheenjohtaja Sari Korpela-Välisaari, Ylen ohjelmatyöntekijöiden varapuheenjohtaja Nina Wessberg ja freelance-luottamusmies Olli Pellikka.

KATSE KOHTI TULEVAISUUTTA

Vertailu oli paikallaan, koska ala on kovaa vauhtia yhtenäistymässä. Esimerkiksi Nelosen uutisten siirtyessä Helsingin Sanomille, levittäytyy sähköinen media kiinteämmäksi osaksi perinteistä lehdistöä. Myös lehtitoimittajien työnkuva on muuttumassa rajusti, kun lehtitaloissa siirrytään yhä enemmän sähköiseen ja sitä kautta yhä reaaliaikaisempaan tiedonvälitykseen. Tähän yhtenä synnä on tablet-koneiden nopea yleistyminen.

Journalistiliiton valtuuston kevätkokouksessa liiton puheenjohtaja **Arto Nieminen** kertoi työmarkkinaraportissa, että lehdistön ja sähköisten sopimusten yhdistäminen nousee jossain vaiheessa keskusteluun. Ruotsissa – Ruotsin journalistiliiton aloitteesta – sovittiin kaikkiin journalistisopimuksiin yhteinen palkankorotus 2,4 prosenttia. Ruotsin journalistiliitto tulkitsee tämän sopimusten yhdistämisenä, vaikka yksityiskohdissa onkin paljon eroavaisuuksia. Työnantajapuolen mielestä sopimukset ovat kuitenkin edelleenkin erillisiä.

Viisikkopäivillä Journalistiliiton lakimies **Marianne Leskinen** sanoi, että vertailun tuloksia käytetään hyväksi jo tulevaisuudessa neuvotteluissa.

– Raportti toimitetaan kaikille Journalistiliiton neuvottelukunnille. Jokainen työehtosopimus on neuvoteltu tähän asti omanaan, mutta yhteisiä tekstivaihtoehtoja on varmasti löydettävissä. Hyviä käytäntöjä on aina syytä levittää, sanoi Leskinen.

Yhtä yleisittävää sopimusta ei Leskisen mukaan ehkä lähivuosina saada aikaiseksi, mutta se on tavoittelemisen arvoinen.

– Syksyllä ratkaisussa on Sanomien ja Nelosen työehtojen tilanne. Mikäli Nelonen ei ota käyttöön lehdistön työehtoja, jollain muulla tavalla työehdot kuitenkin määritellään. Saisiko yhteinen sähköviestimiä koskeva työehtosopimus uutta pontta, pohti Leskinen.

Tavoiteltavaa neuvottelukunnille vielä jää, sillä sopimukset eivät ole täydellisiä. Journalistiliiton neuvottelukierroksen aloittaa keväällä Maikkari.

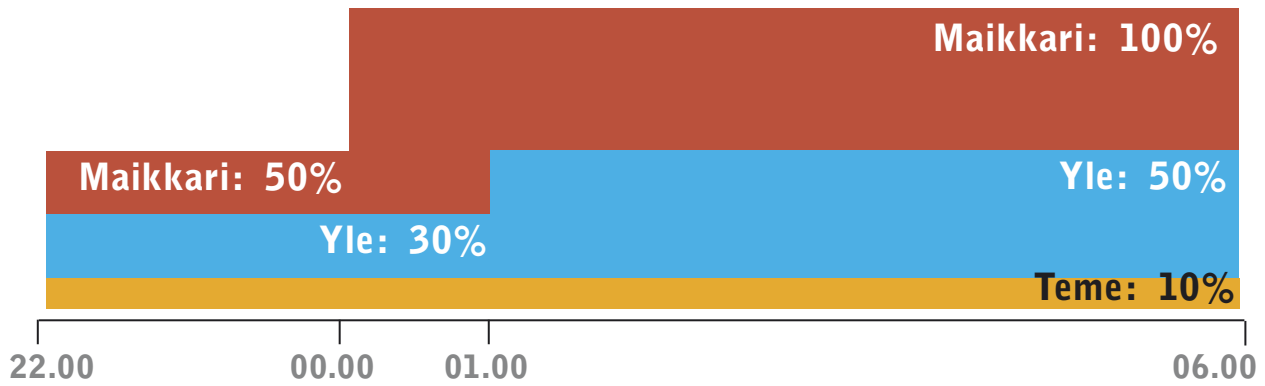

**Yötyökorvaukset:
22.00 – 06.00**

Yle:	
22.00 – 01.00	30%
01.00 – 06.00	50%

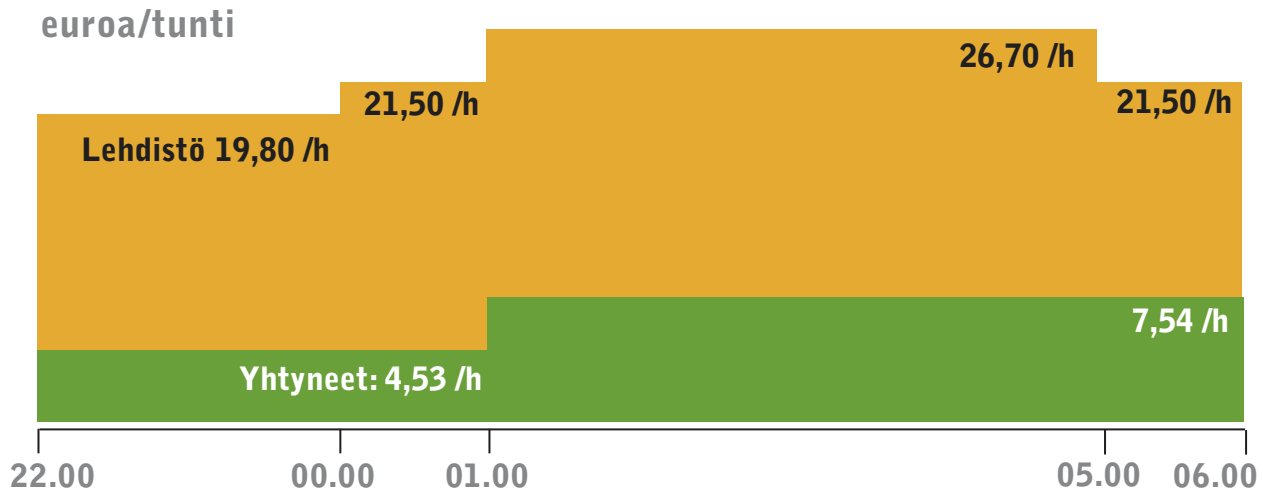
Maikkari:	
22.00 – 00.00	50%
00.00 – 06.00	100%

Teme:	
23.00 – 06.00	10%

Yhtyneet:	
22.00 – 01.00	4,53 /h
01.00 – 06.00	7,54 /h

Lehdistö:	
22.01 – 24.00	19,80 /h
00.01 – 01.00	21,50 /h
01.01 – 05.00	26,70 /h
05.01 – 05.59	21,50/h

Lehdistön taulukkopalkat 1.5.2012 alkaen ovat 2106–3132 euroa/kuukausi.

Jussi Tuominen

Vanhat Ketut, uudet kujeet

Ketut tutustuivat Vermossa hevoskilpailujen ja totopelien maailmaan. Alan saloihin heitä johdattivat Jukka Virtanen ja Matti Finskas.

Senioriyhdistys Vanhat Ketut on viettänyt viikkaan kevään. Osa vaelsi huhtikuussa Istanbuliin, toteamassa, että oppii se vanhakin. Ainakin tinkimään. Kuvia on kettunetti väärällään.

Hiukan lähempänä kotipesää, Vermon raviradalla, monelle oli uutta myös opetella Matti Finskasin ja Jukka Virtasen johdolla totomaailman kimppapeliniksejä ja 'hevosmiesten uutistoimiston' terminologiaa.

Aistien maailma on sekin avautunut ketuille uudella tavalla jo kolmasti järjestetyillä Kokkitreffillä, kun gourmet-amatöörit ovat ammattilaisten kera paistelleet ja maistelleet jos jonkinlaisia herkkuja. Reseptit ja kuvat löytyvät kettunetistä www.vanhatketut.fi/jotokset/kokkitreffit. Treffit jatkuvat syksyllä. Kaavailussa on myös viinikurssi!

Musiikinnäköisille on tarjottu korvanruokaa DDT:n vanhasta jatsista modernimpaan Taidekeskus Salmelan avajaiskonserttiin.

Kettulauma veti kesähenkeä piipahtamalla kuun vaihteessa Rönnskärin majakalla, ja nyt valmistaudutaan uusiin kujeisiin. Aluksi käydään nauruterapiassa 20.9. Espoon kaupunginteatterin esityksessä Pertti Jarlan hulvattomasta sarjakuvanäytelmästä Fingerpori. Lippuja on tilattu 50 kappaletta ja jokunen on vielä jäljellä. Teatteri Jurkasta on varattu koko näytös 18.10. Tuomas Kyrön kirjaan perustuvasta näytelmästä Kerjäläinen ja jänis. Sen

sijaan piletit Markus Nummen Karkkipäivään Kom-Teatterissa 27.11. menivät jo.

Syksyllä jatkuu suosittu Ketut ylpeänä esittää -ohjelmakatselusarja, nyt MTV3:n ohjelmaklassikkojen parissa. Uutena avauksena ryhdytään kimpassa katselemaan myös elokuvia Kettukinossa, jossa myöhemmin sovittavana iltapäivänä Claes Olsson esittää yksityisnäytöksenä vain Vanhoille Ketuille Tampereen tapahtumista kertovan elokuvansa Taistelu Näsilinnasta 1918.

Naapurilähiöön eli Pietariin tehdään kulttuurimatka 9.–13.10. m/s Princess Marialla. Lisätietoa tästäkin kettunetissä.

Pikkuhiljaa on myös alettu koota myös yhdistyksen 15. toimintavuoden juhlaohjelmaa. Vuoden aluksi ketut valloittavat Perun Machu Picchulta Amazon-joelle 4.–16.2.2013. Vaikka Vanhat Ketut on oikeasti perustettu toukokuussa, on varsinaiset syntymäpäiväkuviot päätetty keskittää vuoden loppupuolelle.

Jos sinulla on edessä hyppy, liuku tai luistelu eläkeputkeen, ota kynä kauniiseen käteen ja liity mukaan Vanhojen Kettujen elämykselliseen ja valoisaan maailmaan. Ilmaisia lounaita ei kuulemma ole, mutta tämä liittyminen on kaiken kukkuraksi ILMAISTA!

www.vanhatketut.fi

Niin joutui armas Yle keski-ian kriisissään
ikätasa-arvoatteet roskeen heittämään.
Siis botoksia huuleen, hiukan rasvaimua,
ja ei kun julkisuuteen: "Ihailkaa minua!"
Kuin ennen karjalaisia, nyt Ylessämmekin
katsojaa marssitetaan pakkosiirtoihin,
kun vanhat tv-suosikit pois ykskaks tapetaan:
"Sä rupee nuoreks tai voit hyppää maksukanavaan!"

Niin joutui armas TV5 Murdochin pauloihin,
ohjelmisto perustuu uusintanauhoihin.
Jos uutisia kaipaat, ne piiloon nollataan:
"Murdoch-valtakuntaahan vain niissä mollataan."
Mies ostaa oisi voinut myöskin viisut Bakussa.
kun kantaa samaa ihmisoikeussulkaa hatussa.
Vois Robertille myydä olympiänkisatkin,
kun Suomi enää niissäkään ei ole taitavin.

Niin joutuin armas Talvivaara paskoi vesistön.
Nukkui väki ympäristöministeriön.
Samaa unitautia lie Olkiluodossa:
Kuka valvoo ketäkin rakennusvuorossa?
Valvira, rokotukset ynnä valelääkäri,
kuka tutki kuka mitä kelle määräsi?
Ja niinpä onkin kestoaihe uutispeilien:

"Ken tässä maassa kaikkein kauhein onkaan ollut, ken?"

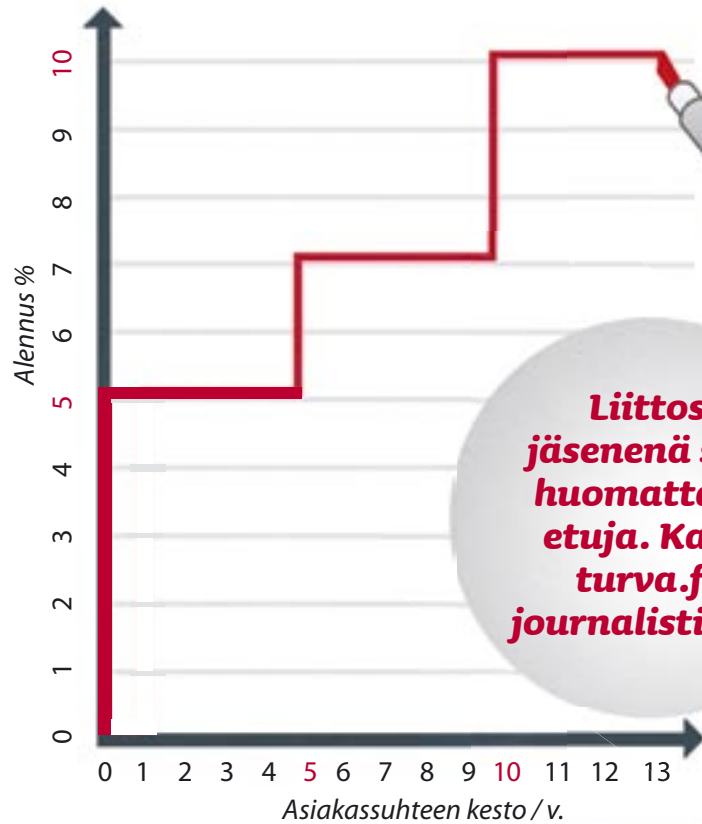

Joutukaa sielut

**Leppoisaa kesää arkkimatkaajille voivottaa
Jussi Tuominen**

**Jaamme
tuotoistamme
jopa 10 %
alennuksina
asiakkaille.**

**Liittosi
jäsenenä saat
huomattavia
etuja. Katso
turva.fi/
journalistiliitto**

Ota vakuutus ja ryhdy omistaja-asiakkaaksi

Yrityksen on oltava taloudellisesti kannattava. Me emme tee tässä asiassa poikkeusta. Yksi asia tekee kuitenkin meistä erityisen: olemme keskinäinen vakuutusyhtiö, joten myös omistaja-asiakkaat saavat hyötyä tuotoistamme. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jaamme kertyneet tuotot asiakkaidemme eduksi siten, että hintamme ovat

kilpailukykyiset, palkitsemme pitkäjänteisestä asiakkuudesta alennuksilla ja panostamme entistä parempaan palveluun – yrityksen vakavaraisuudesta tinkimättä. Mitä kauemmin olet omistaja-asiakkaana, sitä suurempia etuja saat. Sijoita itseesi ja tule Turvaan.

Olemme asiakkaidemme omistama keskinäinen vakuutusyhtiö ja teemme yhteistyötä erityisesti ammattiliittojen kanssa. Palvelemme puhelimitse numerossa 010195110 ma-pe 8-18 sekä osoitteessa www.turva.fi